

A Debreceni Egyetem Angol-Amerikai Intézete

**ANTROPOCÉN KILÁTÁSOK: AZ EMBER KORÁNAK VIZSGÁLATA POSZT-
ANTROPOCENTRIKUS NÉZŐPONTOKBÓL**

címmel konferenciát rendez

2022. október 15-16. között

*"If the sadness of life makes you tired
And the failures of man make you sigh
You can look to the time soon arriving
When this noble experiment winds down and calls it a day"*

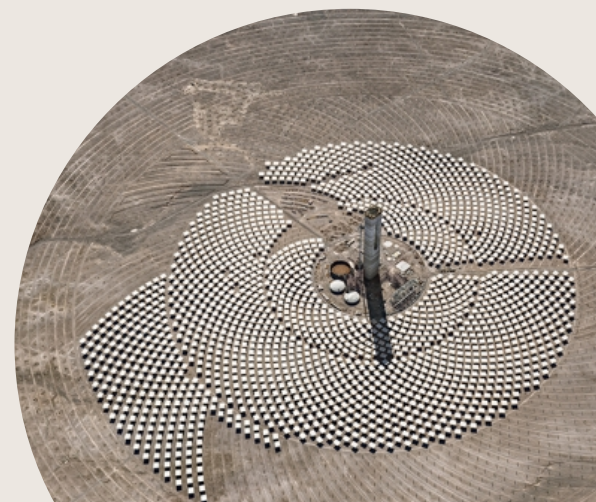
Ökológiai, gazdasági és társadalmi krízisek sújtotta jelen-korunkban az antropocén fogalma egyre nagyobb jelentőséggel bír. A kifejezés bevezetését Paul J. Crutzen és Eugene F. Stoermer indítványozták 2000-ben, annak tudatosítása érdekében, hogy az emberiség immár planetáris szintű – és kétségtelenül rendkívül kártékony – tényezővé vált; a földi élet egészét érintő emberi hatás(ok) miatt pedig új földtörténeti korszakba léptünk. „Bár az antropocén-koncepció a Földrendszer-elmélet és a geológia felől érkezett, napjainkban már az ökológusok és a környezetvédelemmel foglalkozó biológusok is egyre inkább elismerik, hogy új korszakban élünk” (Horváth 21); sőt, jelenléte már a humán tudományokba is begyűrűzött. A növekvő horderejű, ugyanakkor ellentmondásoktól terhes antropocén mint kritikai fogalom a bölcsészet területein belül legfőképp az anti-, non-, és poszt-antropocentrikus nézetek szintéziseként értelmezhető, s így az embert középpontba helyező, jelenleg is uralkodó diskurzusok és gyakorlatok megkérdőjelezésére szolgál.

Ám megállíthatatlanul bővülő hatósugara, és állandóan változó, örvénylő jelentéstartalma miatt az antropocén folyamatos újraértelmezést kíván. A fogalmat (többek között) ideológiai vonatkozásai miatt számos kritikával illették, és leváltására olyan terminusokat vetettek fel, mint a plantationocén (Haraway 2015), kapitalocén (Moore 2016, Davies 2016), vagy az occidentalocén (Bonneuil and Fressoz 2017). De vajon lehetséges-e világosabban és hatékonyabban körülírni az antropocént és szerteágazó hatásait? Végző soron az antropocén nem más, mint az ökoszisztémák, kultúrák és társadalmak jövőjét egyaránt érintő, sürgető figyelmeztetés, mely arra kényszerít, hogy felismerjük, „szerves részei vagyunk az egymástól elválaszthatatlan társadalmi, gazdasági, és – legfőképp – ökológiai kontextusoknak” (Kersten 2013). Szem előtt tartva a változatos megközelítések összefogásának igényét, a konferencia korunk kihívásainak transzdiszciplináris feltérképezésére invitálja a résztvevőket.

Nem feledkezünk meg ugyanakkor arról sem, hogy az antropocén cselekvést is kíván tőlünk, bár tette hívása bénítóan hathat. Mint azt Judy Wilson, a COP26 éghajlatváltozási csúcstalálkozó egyik szónoka is megfogalmazta egy szekcióvitán, „az ember kora nem csak kívül, de belül is zajlik”. Hiszen nem csupán a jelent egyre inkább meghatározó ökológiai és társadalmi válságokat jelöli – többek között az éghajlatváltozást; a biodiverzitás csökkenését; a szennyezést; a globális déli térségben pusztító szegénységet és éhezést, melyek migrációs hullámokhoz vezetnek, utóbbiak pedig globális konfliktusokat szítanak –, hanem magában foglalja az apátiát és a szorongást is, melyet az egymást követő válságok közepette érezhetünk. Liz-Rejane Issberner és Philippe Léna megfogalmazásában, úgy tűnik, „az emberiséget leterítette a letargia – mintha csak azt várnánk, hogy a film végén megérkezzenek a hősök, és megoldjanak mindent, hogy aztán boldogan élhessünk, amíg meg nem halunk” (2018).

Edward Burtynsky

Cerro Dominador Solar Project #1, Atacama Desert, Chile

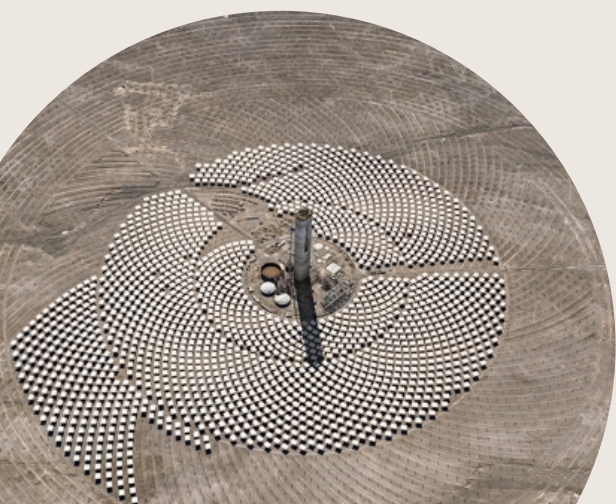

A konferencia célja, hogy reagáljon az antropocén jelentőségét háttérbe szorító ellentmondásokra, letargiára, és (szándékos) érdektelenségre, valamint hogy körüljárja mind a fogalmat, mind a hozzá kapcsolódó elméleti és gyakorlati kihívásokat a poszthumanizmus, az animal studies (állattelmélet/állatfilozófia), az ökokritika, és bármely egyéb, az antropocentrizmust (saját szempontjából) megkérdőjelező és/vagy meghaladni kívánó megközelítés felől. Konferenciánkra olyan előadás-pályázatokat várunk, melyek – a teljesség igénye nélkül – a következő témákra reflektálnak:

- Az antropocén kritikái és a fogalom alternatívái—a Donna Haraway-féle 'Cthulhucene', Jason Moore 'kapitalocénje', a Bernard Stiegler-i 'negentropocén', etc.
- Cli-fi, a klímakrízisre adott disztópikus és/vagy utópisztikus válaszok/reakciók
- Spekulatív és fantasztikus fikció és az antropocén összefüggései
- Ökoszorongás
- Hagyományos kultúrák ökológiai világnézeteit ábrázoló (fantasztikus) irodalom, film, és egyéb média
- Az ember más életformákkal való kapcsolatát vizsgáló/ábrázoló irodalmi fikció vagy egyéb média
- Az ember-állat határvonalat problematizáló irodalmi fikció vagy egyéb média
- Human-animal studies, literary and cultural animal studies, animal ethics, critical animal studies
- A non- és poszthumán Másik (állat, növény, szörnyeteg, idegen, mesterséges intelligencia) a művészetben, az irodalomban, a filmben és más médiában
- Nonhumán perspektívák az irodalomban és a filmben; a nonhumán tekintet
- Non-antropocentrikus terek és temporalitások irodalomban és filmben
- Ökokritika, humánökológia, mélyökológia, ökozófia
- Ökohorror
- Bioetikai kérdések
- Poszthumanizmus, poszt- és transzhumán keretrendszerek, poszthumán etika
- Anti-humanizmus, meta-humanizmus
- Spekulatív realizmus, objektum-orientált ontológia, újmaterializmus, poszt-antropocentrikus ökológia-elméletek, társadalmi asszemblázs-elméletek
- Objektum-orientált művészet; bioart, microbial art
- Öko-művészet, öko-irodalom, öko-média, öko-film

Plenáris előadóink Horváth Márk és Lovász Ádám filozófusok, akik közös előadást tartanak a poszt-antropocentrikus fordulatról, valamint Nemes László bioetikus, aki jelenlegi kutatásáról, a kihalt fajok újjáélesztésének etikai vonatkozásairól számol be a résztvevőknek. Kísérőprogramjaink között szerepel kerekasztal-beszélgetés, melynek során az Antropocén (kor és fogalom) kihívásait vesszük górcső alá különböző tudományterületekről – pszichológia, filozófia, bioetika/biológia, irodalom- és filmtudomány – érkező szakértők közreműködésével; tervezünk fotókiállítást; valamint multimédiális művészeti bemutatót, melyet a Művészek a klímatudatosságért tagjaival közösen szervezünk. A konferenciával és a köré szervezett programokkal egy olyan (szemlélet)változást szeretnénk elindítani, melyben lehetőség nyílik arra, hogy a tétlenség és tehetetlenség kollektív tapasztalatát – mint az antropocén jellemző tüneteit – tudatosság, cselekvőképesség és a cselekvés új formái váltsák fel.

*"Time has come now to stop being human
Time to find a new creature to be
Be a fish or a weed or a sparrow
For the earth has grown tired and all of your time has expired."
(Thinking Fellers Union Local 282: "Noble Experiment")*

Határidők és egyéb fontos információk:

A **2022. október 15-16 között a Debreceni Egyetemen** megrendezésre kerülő, angol-magyar nyelvű konferenciát jelenléti eseményként tervezzük; reményeink szerint lesz lehetőség személyes részvételre. A pandémiás helyzet alakulásához azonban természetesen alkalmazkodni fogunk, és szükség esetén hibrid vagy teljes mértékben online verzióra állunk át. Az esetleges változtatásokról a résztvevőket e-mailben értesítjük.

A maximum **250 szavas absztraktokat** és **100 szavas biográfiákat 2022. június 30-ig** várjuk a theviewfromtheanthropocene@gmail.com e-mail címre. Magyar nyelvű prezentációkat is örömmel fogadunk, de ez esetben is kérjük az absztrakt és a mini-bio angol verzióját mellékelni. Jelentkezésük elfogadásáról a résztvevőket 2022. július 31-ig értesítjük.

A kiválasztott konferencia-előadásokból tanulmánykötet, vagy tudományos folyóirat tematikus számának szerkesztését tervezzük.

Szervezőbizottság:

Novák Zsófia és László Borbála (PhD-hallgatók, Brit Kultúra Tanszék, AAI, DE);
Bényei Tamás, DSc (professzor, Brit Kultúra Tanszék, AAI, DE);
Kalmár György, PhD (docens, Brit Kultúra Tanszék, AAI, DE).

További információkért kérjük, keresse fel eseményünk [Facebook oldalát](#), vagy lépjen kapcsolatba a szervezőkkel a következő e-mail címen: **theviewfromtheanthropocene@gmail.com**

Szeretettel várjuk konferenciánkon!

A konferencia társszervezője és támogatója a Magyar Anglisztikai Társaság (Hungarian Society for the Study of English).

A konferencia szervezője és támogatója a Debreceni Egyetem Angol-Amerikai Intézete (IEAS)